

COLLEGEVOORSTEL

zaaknummer:	1404404
afdelingsnaam:	Sociaal Domein
steller:	Remco de Man, Renee Bollebakker
telefoonnummer	06-43457222
onderwerp:	Collegevoorstel actieplan omBUIGen

Voorstel

1. Het actieplan omBUIGen vast te stellen.
2. De financiële gevolgen te verwerken in de voorjaarsnota 2024.
3. De raad te informeren over het actieplan middels bijgevoegde raadsinformatiebrief (bijlage 2).

Samenvatting

Gemeenten verlenen bijstand aan inwoners die langdurig onvoldoende middelen hebben. Hiervoor ontvangen gemeenten een gebundelde uitkering van de Rijksoverheid: de Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (hierna: BUIG). Daarnaast begeleiden ze inwoners in de bijstand (terug) naar werk. De gemeente Hilversum heeft al een aantal jaar hogere kosten aan uitkeringsregelingen dan het ontvangen budget. Om een gezond financieel beleid te voeren en om zoveel mogelijk inwoners duurzaam naar werk te begeleiden is een actieplan opgesteld. Met dit actieplan beogen wij dit nadeel te reduceren. Het nadeel (verschil baten en lasten) wordt:

2024: nadeel € 1.675.000
2025: nadeel € 1.375.000
2026: nadeel € 675.000

Inleiding

Gemeenten hebben de verantwoordelijkheid om bijstand te verlenen aan inwoners die langdurig over onvoldoende middelen beschikken om in hun noodzakelijke kosten voor levensonderhoud te voorzien. En hebben daarnaast de verantwoordelijkheid om inwoners in de bijstand naar werk te begeleiden. Deze verantwoordelijkheden liggen vast in [de participatiewet](#), [IOAW](#), [IOAZ](#) en [Bbz 2004](#). Gemeenten ontvangen voor de uitvoering van deze taken een gebundelde uitkering van de rijksoverheid: de BUIG. De hoogte van het budget per gemeente wordt bepaald door de rijksoverheid aan de hand van een verdeelsleutel. Gemeenten mogen een overschot vrij besteden, maar moeten een tekort in beginsel ook zelf opvangen.

De gemeente Hilversum heeft al een aantal jaar een tekort op het budget van de uitkeringsregelingen. Onderstaande tabel laat de ontwikkeling van dit tekort zien.

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Uitkeringen	€ 31.980	€ 32.280	€ 32.830	€ 33.560	€ 32.530	€ 35.620
Overige inkomsten	€ -515	€ -1.030	€ -960	€ -760	€ -190	€ -500
BUIG budget (rijk)	€ -29.030	€ -28.940	€ -31.310	€ -31.720	€ -29.780	€ -31.980
Nadeel	€ 2.435	€ 2.310	€ 560	€ 1.080	€ 2.560	€ 3.140
Vangnet (rijk)	€ -490					€ -400
Nadeel	€ 1.945	€ 2.310	€ 560	€ 1.080	€ 2.560	€ 2.740

(bedragen x €1.000)

Ondanks dat op lokaal en regionaal niveau is ingezet op re-integratie naar werk, is het tekort de afgelopen jaren licht toegenomen. De gemeente Hilversum wil middelen zo effectief en efficiënt mogelijk in te zetten en een gezond financieel beleid voeren. Om het tekort en de toename ervan zoveel mogelijk terug te dringen, is het actieplan omBUIGen (bijlage 1) opgesteld.

Het actieplan omschrijft mogelijke oorzaken en verklaringen van het tekort, op welke actiepunten de gemeente wanneer inzet en welke effecten dat oplevert. De adviesraad ontvangt de conceptversie ter informatie. Actiepunten betreffen de volgende onderwerpen:

1. statushouders;
2. re-integratie;
3. preventie;
4. handhaving;
5. nazorg en parttime werken;
6. basisbanen en jobcarven;
7. inkomsten uit marginaal ondernemen.

Probleemstelling/doel

De gemeente Hilversum heeft al een aantal jaar hogere kosten aan uitkeringsregelingen dan het ontvangen budget. Om toekomstige tekorten zoveel als mogelijk te voorkomen of te verkleinen en het BUIG-budget zo effectief en efficiënt als mogelijk in te zetten, is toegezegd een actieplan op te stellen.

Argumenten

1.1 Het actieplan helpt om het tekort op de BUIG terug te dringen

Hilversum heeft een structureel tekort op de BUIG-middelen. Om het tekort zoveel als mogelijk te verkleinen, is dit actieplan opgesteld. De acties in het plan dragen bij aan het terugdringen van het tekort. Hiermee worden meer Hilversummers duurzaam aan het werk geholpen.

1.2 Het actieplan biedt inzicht op het tekort en geeft ons meer grip

In het actieplan staan mogelijke oorzaken en verklaringen omschreven van het tekort. Deze inzichten bieden grip op het tekort, waardoor de gemeente gericht kan inzetten om het tekort terug te dringen. Het actieplan maakt inzichtelijk op welke gebieden er extra inzet nodig is. Het college gaat het actieplan halfjaarlijks monitoren en stuurt bij als dit nodig blijkt te zijn.

1.3 Het actieplan sluit aan op regionale ontwikkelingen

De gemeenten Blaricum, Eemnes, Huizen, Laren, Gooise Meren, Wijdmeren en de regio Gooi en Vechtstreek werken gezamenlijk aan het [programma Werk en Participatie 2022-2026](#). Het actieplan sluit aan op dit regionale programma.

1.4 Het actieplan sluit aan op huidig beleid

De kernwaarden en de ambities uit de in 2023 vastgestelde Hilversumse visie sociaal domein "[Wij zijn Hilversum](#)" zijn leidend voor dit actieplan. Met dit actieplan zet de gemeente extra in op de daarin gestelde doelen en ambities.

Het actieplan sluit aan op het coalitieakkoord “Hilversum koesteren” 2022-2025 waarin is opgenomen dat de gemeente Hilversum wil experimenteren met een basisbaan. Dat is een tijdelijke baan met structuur en inkomen, gericht op doorstromen naar een vaste baan.

1.5 Vangnetuitkering

Gemeenten die een tekort op de BUIG hebben kunnen, onder voorwaarden, in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. Het verwachte tekort over 2023 is 10% van het BUIG budget, daarom verwachten wij een beroep te kunnen doen op de vangnetuitkering voor een bedrag van € 400.000. De aanvraag voor een vangnetuitkering vergt een raadsbesluit en zal aan de gemeenteraad worden voorgelegd in juni 2024. Dit actieplan vormt een onderdeel van deze aanvraag.

Kanttelingen

1.1. Het effect van het actieplan is pas op termijn zichtbaar

Hoewel het actieplan vanaf 2024 wordt uitgevoerd, verwacht de gemeente dat het gewenste effect pas op termijn zichtbaar is. Voor enkele acties geldt dat binnen enkele maanden een effect zichtbaar is op het BUIG-budget. Voor andere acties is het effect op het BUIG-budget pas zichtbaar in 2025 of later. In het plan is per actie inzichtelijk wanneer effect wordt verwacht.

1.2 Het actieplan vraagt om jaarlijkse actualisatie

Komende jaren verwacht de gemeente maatschappelijke en politieke veranderingen op het gebied van werk en participatie. Het actieplan is daarom niet in beton gegoten en beweegt mee met lokale en landelijke ontwikkelingen. Dit vraagt om jaarlijkse actualisatie.

1.3 Gemeente Hilversum heeft enkel invloed op de lasten

Het definitief BUIG budget wijkt al enige jaren af van het voorlopig BUIG budget. Het (voorlopig) budget dat een jaar eerder wordt vastgesteld is gebaseerd op economische ontwikkelingen op landelijk niveau, landelijke realisaties uit het voorgaande jaar, rijksbeleid en loon- en prijsbijstelling.

Hierdoor wordt dit aan het eind van het uitvoeringsjaar bijgesteld en is het voor de gemeente Hilversum vooraf lastig te voorspellen. Hierdoor kunnen achteraf alsnog tekorten ontstaan, die buiten de invloedssfeer van de gemeente liggen.

Financiën, middelen en capaciteit

De onvermijdelijke toename van statushouders en het ontwikkelen en uitvoeren van een welkomstprogramma vragen om uitbreiding van 2 fte (€ 160.000). De overige maatregelen worden gefinancierd vanuit de huidige begroting, uit de volgende budgetten: participatie, uitvoering inburgering en coalitieakkoord 2021-2026 (programmabegroting 2024). Daarnaast dienen de budgetten BUIG aangepast te worden (2024: €1000.000 en 2025: €700.000)

Voorgesteld wordt financiële gevolgen te verwerken in de voorjaarsnota 2024.

Financieel effect op de BUIG

In 2024 stijgen de prijzen van uitkeringen landelijk met gemiddeld 3,75%, wanneer wij geen actie zouden ondernemen resulteert dit in een nadeel van € 2 miljoen. Echter met dit actieplan verwachten wij dit nadeel te kunnen reduceren naar € 1.6 miljoen in 2024 en vanaf 2026 conform de begroting van € 675.000. In de voorjaarsnota 2024 zullen wij voorstellen de nadelen te verwerken.

(-/-: voordeel/ +/+ : nadeel)

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Uitkeringen	€ 35.400	€ 35.400	€ 35.400	€ 35.400
Loonkostensubsidie	€ 1.400	€ 1.400	€ 1.400	€ 1.400
OmBUIGen	€ -300	€ -600	€ -750	€ -750
Overige inkomsten	€ -480	€ -480	€ -480	€ -480
OmBUIGen	€ -100	€ -100	€ -100	€ -100
BUIG budget (rijk)	€ -34.245	€ -34.245	€ -34.795	€ -34.795
Vangnet (rijk)	€ -	€ -	€ -	€ -
Saldo prognose	€ 1.675	€ 1.375	€ 675	€ 675
Huidige begroting (PB 2024)	€ 675	€ 675	€ 675	€ 675
Extra budget (voorjaarsnota 2024)	€ 1.000	€ 700	€ -	€ -

(bedragen x €1.000)

Een kanttekening hierbij is echter wel dat gemeenten invloed hebben op de lasten van de BUIG. De baten (landelijk BUIG-budget) daarentegen zijn zeer onvoorspelbaar. Gemeente Hilversum heeft hier geen invloed op en valt niet goed te begroten. Hierdoor kunnen alsnog tekorten ontstaan, die buiten de invloedssfeer van de gemeente ligt.

Financieel effect maatregelen

In de tabel hieronder zijn de kosten gespecificeerd per maatregel. De dekking voor deze kosten is grotendeels te vinden in het participatiebudget, het inburgeringsbudget, het coalitieakkoord en de SPUK Inburgering

Voor het benodigd budget van € 160.000 zal een voorstel gedaan worden via de voorjaarsnota 2024.

Ref.	Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
1	Een vroege start van inburgering	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5	€ 5
2	Verhoogde taakstelling en intensivering	€ 360	€ 360	€ 360	€ 360	€ 360
3	Duale trajecten	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
4	Nieuw re-integratieaanbod	€ 75	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150
5	Toegang Participatiewet	€ 100	€ -	€ -	€ -	€ -
6	Versterkt lokaal handavingskader	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
7	Breed offensief	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
8	Intensiveren nazorg en inpassen in caseload	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150
9	Nieuwe werkgelegenheid in de publieke sector	€ 50	€ 150	€ 150	€ -	€ -
10	Inkomsten uit marginaal ondernemen	€ 75	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
	Totaal benodigd budget	€ 865	€ 915	€ 915	€ 765	€ 765
	Dekking uit					
	Participatiebudget	€ 230	€ 105	€ 105	€ 105	€ 105
	Coalitieakkoord 2022-2026	€ 275	€ 450	€ 450	€ 300	€ 300
	Uitvoering Inburgering	€ 200	€ 200	€ 200	€ 200	€ 200
	Extra budget verhoogde taakstelling en intensivering (vjn2024)	€ 160	€ 160	€ 160	€ 160	€ 160

(bedragen x €1.000)

De bedragen uit de tabel hiervoor betreffen de kosten voor het realiseren van acties, zie hieronder het effect van de acties op de BUIG.

Ref.	Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
1.2.3	Inburgering statushouders	€ 10	€ 10	€ 150	€ 150	€ 150
4	Nieuw re-integratieaanbod	€ 100	€ 170	€ 170	€ 170	€ 170
5	Toegang Participatiewet	€ 75	€ 125	€ 125	€ 125	€ 125
6	Versterkt lokaal handhavingskader	€ 100	€ 165	€ 165	€ 165	€ 165
7	Breed offensief	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
8	Intensiveren nazorg en inpassen in caseload	€ -	€ 100	€ 75	€ 75	€ 75
9	Nieuwe werkgelegenheid in de publieke sector	€ 15	€ 30	€ 65	€ 65	€ 65
10	Inkomsten uit marginaal ondernemen	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
	Totaal OmBuiging	€ 400	€ 700	€ 850	€ 850	€ 850

(bedragen x €1.000)

Vervolg

Adviesraad Sociaal Domein

Het actieplan wordt na vaststelling door het college, toegezonden aan de Adviesraad Sociaal Domein (ArSD). De Adviesraad Sociaal Domein heeft aangegeven het actieplan omBUIGen ter informatie te willen ontvangen. Indien de adviesraad inhoudelijk op het actieplan wil reageren brengt zij een ongevraagd advies uit.

Gemeenteraad informeren

De gemeenteraad wordt na vaststelling geïnformeerd over dit collegebesluit via de bijgevoegde raadsinformatiebrief. Het actieplan wordt periodiek gemonitord. Volgend jaar ontvangt de raad een evaluatie.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
De gemeentesecretaris de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera dr. ir. G.M. van den Top

Bijlage(n)

1. Actieplan omBUIGen